

***Toeristisch bezoek
uit het binnenland
aan Alkmaar
2004-2009***

Inhoud

Inhoud.....	3
Samenvatting.....	5
Inleiding	7
Bezoeken en bezoekers	8
Ondernomen activiteiten.....	9
Gemiddelde bestedingen.....	10
Gebruikt vervoermiddel.....	12
Dag van bezoek.....	12
Bereikbaarheid	13
Herhalingsbezoek.....	13
Aanleiding tot het bezoek	14
Leeftijd van de bezoekers.....	14
Provincie van herkomst	16
Sociale klasse.....	16
Bijlage.....	17

Samenvatting

Ieder jaar onderzoekt NBTC*NIPO Research het toeristisch bezoek vanuit Nederland aan een aantal Nederlandse steden. Ook Alkmaar doet mee aan dit onderzoek. NBTC*NIPO Research produceert geen tijdreeksen van de onderzoeksresultaten van de afgelopen jaren. Deze notitie doet dit voor Alkmaar wel.

Zowel het aantal bezoekers als het aantal bezoeken aan de steden daalt. Dit geldt ook voor Alkmaar. Niettemin is Alkmaar wat betreft het aantal bezoekers in 2009 gestegen naar de 11de plaats van de 31 steden die aan het onderzoek hebben deelgenomen.

Alkmaar kan meer nog dan de andere onderzochte steden behalve als “funshopstad” ook worden getypeerd als stad bij uitstek om op een terrasje te gaan zitten.

In Alkmaar is het gemiddelde bestede bedrag per persoon sterker gedaald dan in alle onderzochte steden. Door bezoekers aan Alkmaar wordt verhoudingsgewijs meer besteed in winkels en minder in de horeca dan gemiddeld in de andere steden.

Voor de meeste steden, ook voor Alkmaar, geldt dat de auto het meest gebruikte vervoermiddel is om naar de stad te gaan. Voor alle onderzochte steden, dus ook voor Alkmaar, geldt dat de helft van de bezoeken doordeweeks plaatsvindt en de andere helft in het weekend. Voor alle bezoeken waarbij men aangegeven heeft dat *winkelen voor plezier* de belangrijkste activiteit was, heeft in Alkmaar 4% op zondag plaatsgevonden. Vergeleken met de meeste andere onderzochte steden is dit relatief weinig.

Alkmaar scoort voor bereikbaarheid per auto, de bewegwijzering en het gemak waarmee geparkeerd kan worden vrijwel hetzelfde als het gemiddelde van alle onderzochte steden, namelijk goed tot (ruim) voldoende. Bij 17% van de bezoeken die voor het eerst aan Alkmaar zijn gebracht was een evenement in de stad de aanleiding. Vergeleken met veel andere onderzochte steden scoort Alkmaar in dit opzicht relatief hoog.

Onder de bezoekers van Alkmaar zijn de senioren oververtegenwoordigd. Een steeds groter aandeel bezoekers komt van buiten de provincie, zowel absoluut als relatief.

Inleiding

Ieder jaar verschijnt het rapport *Toeristisch bezoek aan steden* van NBTC*NIPO Research¹, waarin het toeristisch bezoek aan 31 steden in kaart wordt gebracht. Voorheen stond dit onderzoek bekend onder de naam Continu Vakantie Onderzoek (CVO). Dit themarapport schetst een beeld van het toeristische bezoek van Nederlanders aan 31 Nederlandse steden. Ingegaan wordt onder andere op de ondernomen activiteiten, het gebruikte vervoermiddel en de bestedingen. Speciale aandacht is in 2009 besteed aan het herhaalbezoek en de aanleiding van het bezoek.

In deze notitie wordt door het team Onderzoek en statistiek van de gemeente Alkmaar een samenvatting gegeven van de resultaten van 2009 en voor zover van toepassing ook vanaf 2004, zodat er trends in de tijd kunnen worden weergegeven². NBTC*NIPO Research zelf maakt een dergelijk trendoverzicht niet.

Een toeristisch bezoek aan steden wordt in het CVO als volgt omschreven:

*'alle bezoeken aan een stad (niet de eigen woonplaats) die voor ontspanning en/of plezier worden gemaakt, zoals het bezoeken van een museum, een attractie of evenement, winkelen voor plezier, e. d. Bezoeken om zakelijke redenen, alsmede bezoek aan familie, vrienden of kennissen blijven buiten beschouwing*³.

Bij het interpreteren van de onderzoeksuitkomsten dient men volgens de stellers van het onderzoeksrapport met de o.a. volgende zaken rekening te houden:

- De gepresenteerde bezoekcijfers hebben alleen betrekking op het bezoek van *Nederlanders* aan de onderzochte steden. Bezoeken van buitenlandse dag- en verblijfstoeristen blijven daarom buiten beschouwing. Toeristische bezoeken van inwoners aan hun eigen gemeente zijn eveneens buiten beschouwing gelaten.
- Relatief gezien gaat het bij toeristisch bezoek aan steden in verreweg de meeste gevallen om dagtochten. Uit het CVO basisrapport over 2009 blijkt dat het aantal meerdaagse verblijven (vakanties) in Nederlandse steden beperkt is.
- De bezoekcijfers in het CVO zijn al doorgerekend naar nationale totalen. Aangezien het om een steekproefonderzoek gaat dient rekening te worden gehouden met marges rond de gepresenteerde aantallen.

Het onderzoek naar toeristisch bezoek aan steden vindt plaats door middel van een enquête, die wordt afgenomen via de computer onder een steekproef van ongeveer 6.000 personen.

¹ Toeristisch bezoek aan steden 2009 (CVO 2009), NBTC*NIPO Research, april 2010. Dit meetinstrument is door het Rijk ingezet om een aantal GSB-doelstellingen te meten.

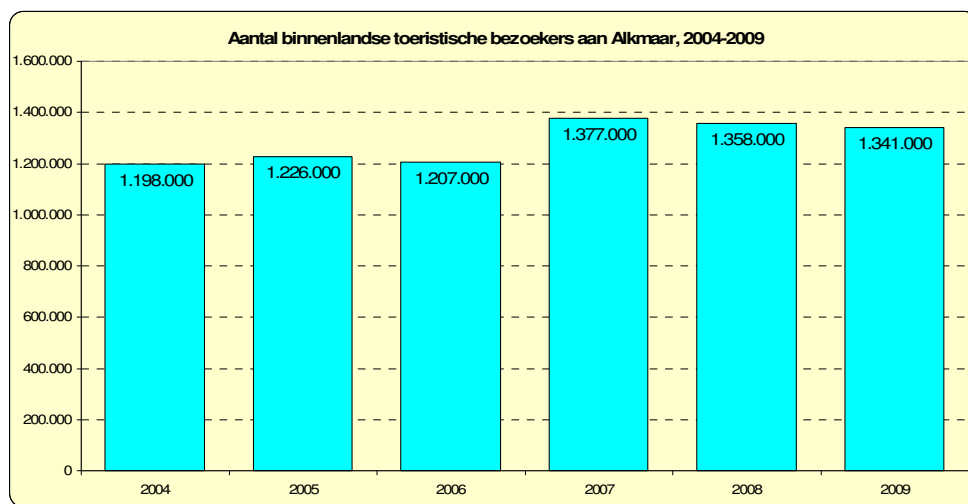
² De cijfers over 2006 waren op het moment van samenstellen van deze notitie niet beschikbaar.

³ Bij het Continu Vakantie Onderzoek valt winkelen voor plezier onder de definitie van toeristisch bezoek. Het gaat bovendien om bezoeken aan een andere dan de eigen woonplaats. Het gaat dus *voor een deel* om dezelfde populatie die heeft meegedaan aan het regionale omnibusonderzoek 2009, dat de gemeente Alkmaar tot en met 2009 uitvoerde in de regio Noord-Kennemerland (Kooporiëntatiemonitor Noord-Kennemerland 1996-2009 en Bereikbaarheidsmonitor Alkmaar 2005-2009). M.a.w. er is overlap tussen de aantallen bezoeken aan Alkmaar die in het omnibusonderzoek zijn gemeten en die naar voren komen in het CVO. Beide cijfers mogen uiteraard niet bij elkaar opgeteld worden.

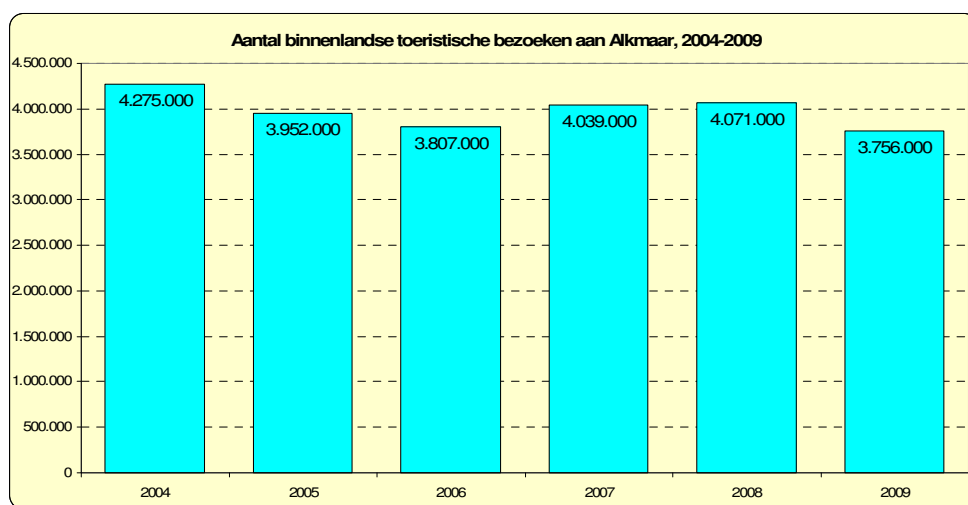
Bezoeken en bezoekers

In de trendrapportage Trends in Alkmaar⁴ is o.a. gebruik gemaakt van de cijfers uit het CVO t/m 2008. In deze trendrapportage werd gemeld dat het aantal bezoekers aan de stad vanuit Nederland per jaar tussen 2004 en 2008 per saldo is toegenomen (+160.000; +13,4%).

Nu de cijfers over het jaar 2009 zijn gepubliceerd, wordt de trendbreuk die al in 2008 zichtbaar werd, bevestigd. In Figuur 1 en Figuur 2 staat de ontwikkeling weergegeven van het aantal Nederlandse bezoekers resp. het aantal bezoeken t/m 2009⁵.

Figuur 1

Figuur 2

Het aantal binnenlandse toeristische *bezoekers* is tussen 2008-2009 met 17.000 (-1,3%) afgenomen (zie Figuur 1).

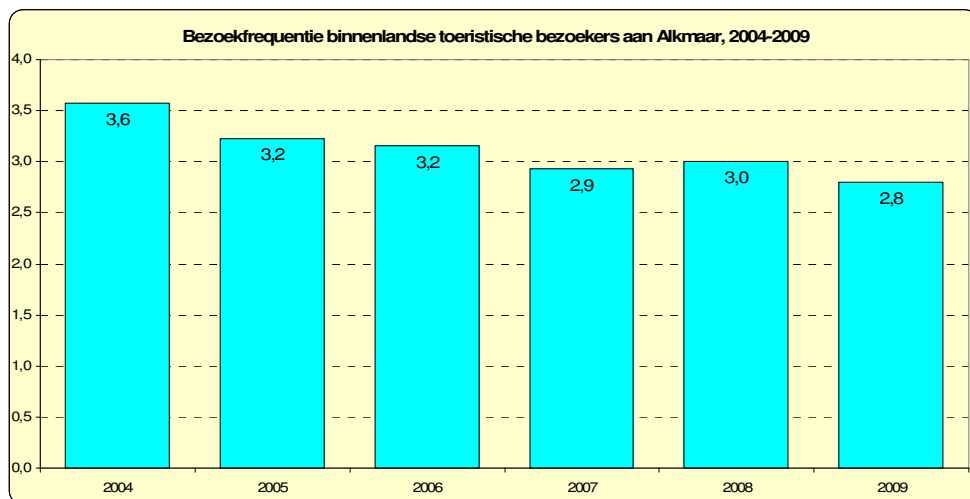
Het aantal binnenlandse toeristische *bezoeken* is in dezelfde periode met 315.000 (-7,7%) gedaald (zie Figuur 2).

De gemiddelde bezoekfrequentie daalde van 3,0 naar 2,8 (zie Figuur 3)⁶.

⁴ Trends in Alkmaar, Trendrapportage 2010, Gemeente Alkmaar, Stafbureau Concerncontrol, Team Onderzoek en Statistiek, maart 2010.

⁵ Het aantal bezoeken ligt hoger dan het aantal bezoekers omdat immers een bezoeker meer dan één keer per jaar een stad kan bezoeken.

⁶ Het regionale omnibusonderzoek 2009 (Bereikbaarheidsmonitor Alkmaar 2005-2009), blz. 10 en 11, laat eveneens een daling zien van zowel het aantal bezoekers als het aantal bezoeken vanuit de regio Noord-Kennemerland. Dit geldt ook voor de bezoekfrequentie van inwoners uit de regio Noord-Kennemerland.

Figuur 3

Het rapport van NBTC*NIPO Research stelt dat over de gehele linie het bezoek aan steden in 2009 t.o.v. 2008 is gedaald. De economische crisis speelt hierbij een rol.

Qua aantal bezoekers scoorde Alkmaar in 2008 een 12de plaats, in 2009 is Alkmaar ondanks de daling van het aantal bezoekers toch gestegen naar de 11de plaats van de 31 steden die aan dit onderzoek hebben deelgenomen.

Over het aantal bezoekers en bezoeken aan Alkmaar vanuit het *buitenland* doet, zoals eerder gezegd, het CVO geen uitspraken.

Ondernomen activiteiten

Tijdens 61% van de bezoeken aan de onderzochte steden wordt er gewinkeld voor plezier. Alkmaar behoort tot de 5 steden waar deze activiteit de afgelopen jaar het meest wordt ondernomen.

Op grond van de resultaten van het CVO kan Alkmaar behalve als "funshopstad" ook worden getypeerd als stad bij uitstek om op een terrasje te gaan zitten.

Voor de activiteit funshoppen (winkelen voor plezier) scoort Alkmaar in 2006, 2007, 2008 en 2009 in de top 5 van alle aan het onderzoek deelnemende steden⁷.

Voor de activiteit *op terrasje zitten* staat Alkmaar in 2008 en 2009 in de top 5⁸.

In 2006 stond Alkmaar nog in de top 5 in de rubriek *lunchen/dineren in restaurant*⁹. Nadien is Alkmaar op dit punt uit de top 5 verdwenen en dus *relatief* op een achterstand komen te staan.

	2006	2007	2008	2009
Ondernomen activiteit				
Funshoppen	76%	76%	71%	75%
Op terrasje zitten	27%	27%	29%	29%
Lunchen/dineren in restaurant	34%	38%	34%	34%

Tabel 1 (geel gearceerd betekent een positie in de top 5 van deelnemende steden)

Leesvoorbeeld bij Tabel 1: van bezoekers aan Alkmaar zegt in 2009 75% dat funshoppen de belangrijkste ondernomen activiteit is. Voor 29% is dit op een terrasje zitten.

Zie voor de overige in Alkmaar ondernomen activiteiten [Bijlage](#) op blz. 17.

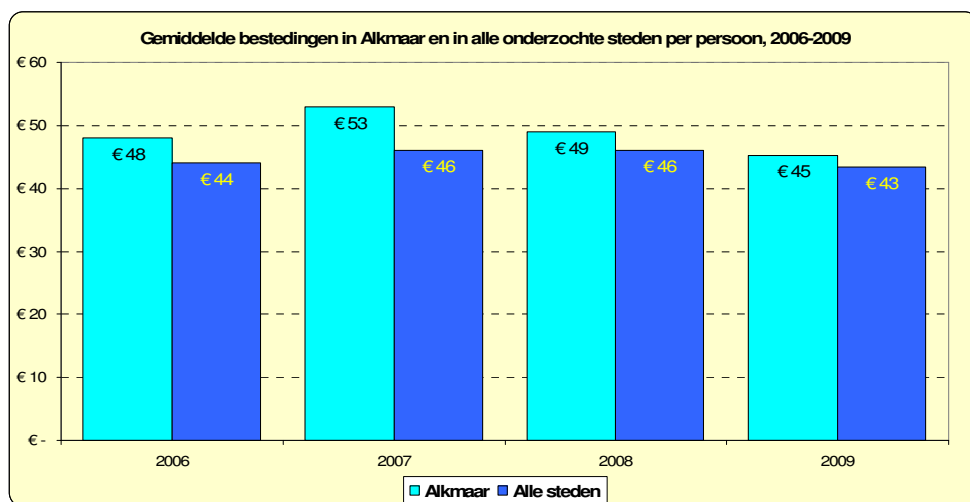
⁷ De andere 4 steden in deze top 5 zijn: Helmond, Almelo, Hengelo en Maastricht.

⁸ De andere 4 steden in deze top 5 zijn: Maastricht, Den Bosch, Den Haag en Delft.

⁹ De andere 4 steden in deze top 5 waren in 2006: Maastricht, Groningen, Amsterdam en Den Haag.

Gemiddelde bestedingen

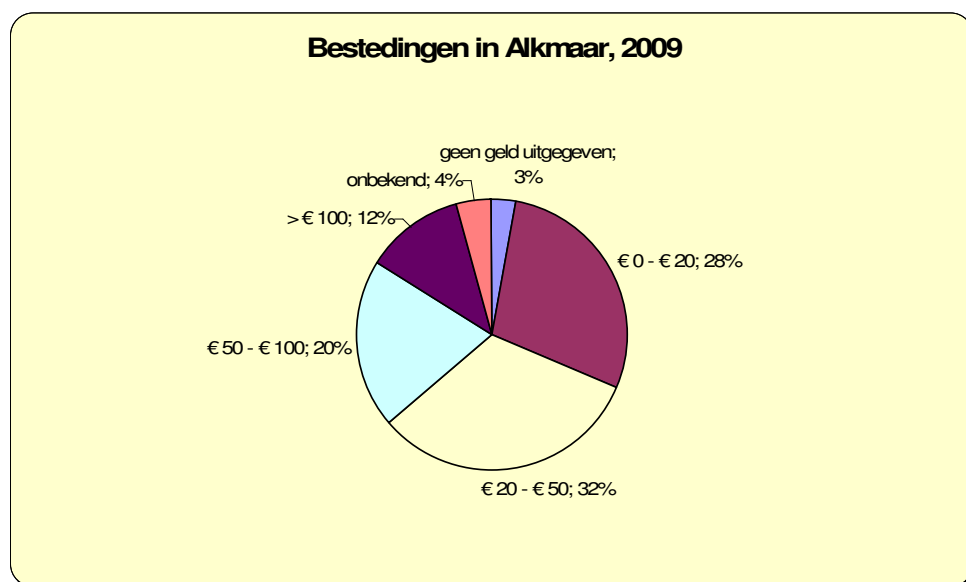
Gemiddeld is er in 2009 in de onderzochte steden € 43,40 uitgegeven per persoon per bezoek. In Alkmaar is dit iets hoger, nl. € 45,20, zie Figuur 4.

Figuur 4

Figuur 4 laat tevens zien dat zowel in Alkmaar als in alle onderzochte steden gezamenlijk dit gemiddelde bedrag tussen 2006 en 2009 per saldo is gedaald. In Alkmaar is dit bedrag overigens sterker gedaald (-6%) dan in alle onderzochte steden (-1,5%)¹⁰.

In Figuur 5 staan de bestedingen in 2009 in Alkmaar weergegeven naar grootteklasse van de bestedingen.

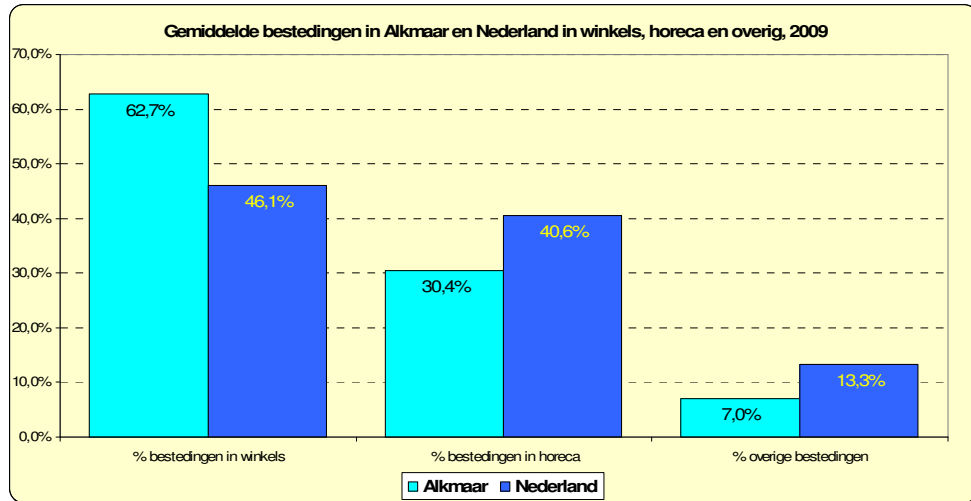

Figuur 5

¹⁰ In het regionale omnibusonderzoek 2009 (Kooporiëntatiemonitor Noord-Kennemerland 1996-2009) kwam naar voren dat bij inwoners van Noord-Kennemerland vooral bij woninginrichting, gevolgd door wit- en bruinoed sprake is van een daling in de bestedingen. In twee andere onderscheiden categorieën, nl. kleding en schoenen en doe-het-zelfartikelen, bleven de bestedingen redelijk op peil.

Het aandeel bestedingen van meer dan € 100 is in Alkmaar tussen 2007 en 2009 sterker gedaald dan gemiddeld in alle onderzochte steden, terwijl het aandeel bestedingen minder dan € 20 in Alkmaar juist sterker is toegenomen.

Door bezoekers aan Alkmaar wordt verhoudingsgewijs meer besteed in winkels en minder in de horeca dan gemiddeld in de andere onderzochte steden, zie Figuur 6. Deze figuur laat bijvoorbeeld zien dat 63% van de bestedingen in Alkmaar in winkels wordt uitgegeven, in alle steden bedraagt dit aandeel gemiddeld 46%.

Figuur 6

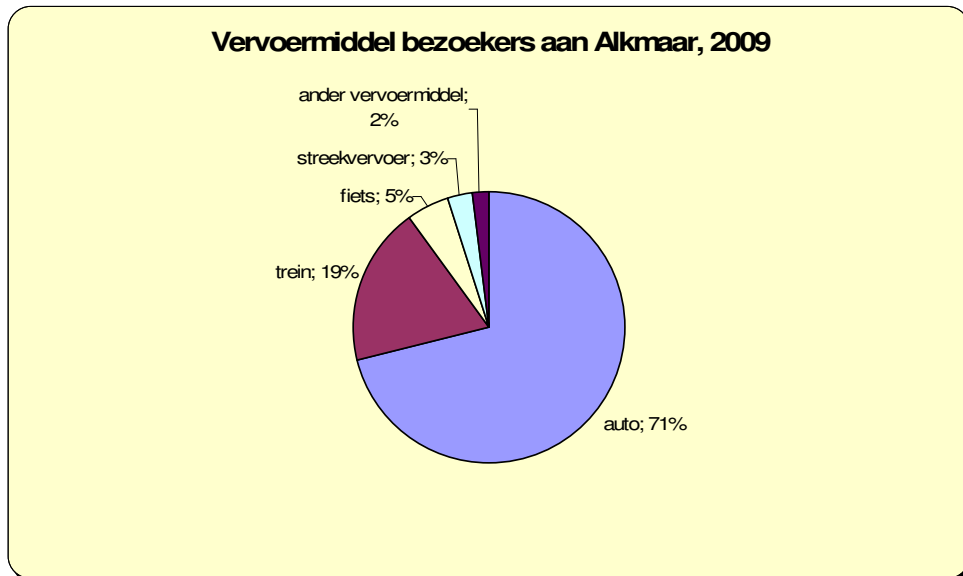
De gemiddelde bestedingen van bezoekers aan Alkmaar in winkels, horeca en overig, uitgedrukt in euro's staan vermeld in Tabel 2.

Gemiddelde bestedingen in Alkmaar per persoon		
2009	Alkmaar	Nederland
bestedingen in winkels	€ 28	€ 20
bestedingen in horeca	€ 14	€ 18
overige bestedingen	€ 3	€ 6
Totaal	€ 45	€ 43

Tabel 2

Gebruikt vervoermiddel

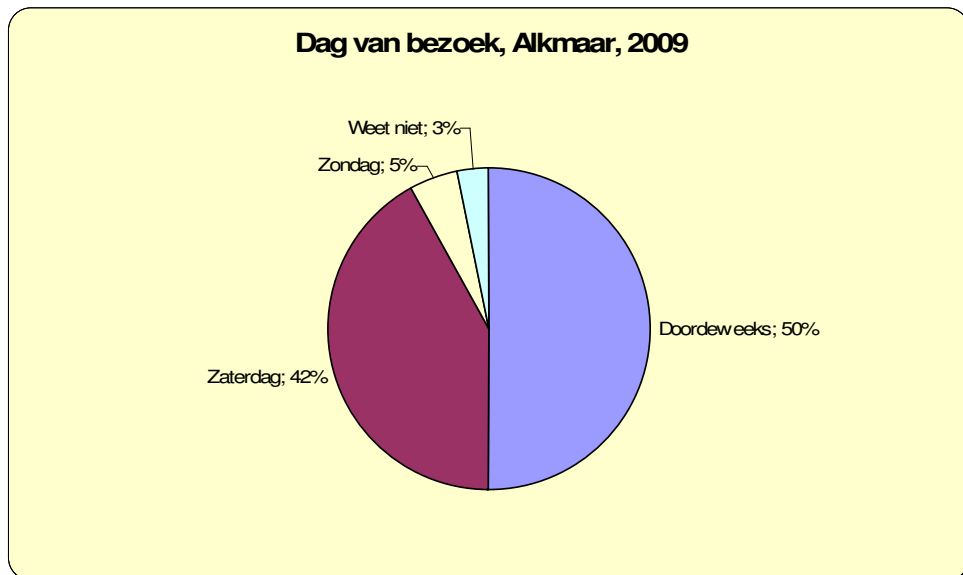
Voor de meeste steden geldt dat de auto het meest gebruikte vervoermiddel is om naar de stad te gaan. Voor de bezoekers aan Alkmaar is dit 71%, zie Figuur 7. Ter vergelijking: in Helmond (meeste autogebruik) is dit 84% en in Amsterdam en Utrecht (minste autogebruik) 39%.

Figuur 7

Dag van bezoek

Voor alle onderzochte steden geldt dat de helft van de bezoeken doordeweeks plaatsvindt en de andere helft in het weekend. Alkmaar houdt zich perfect aan dit gemiddelde, zie Figuur 8.

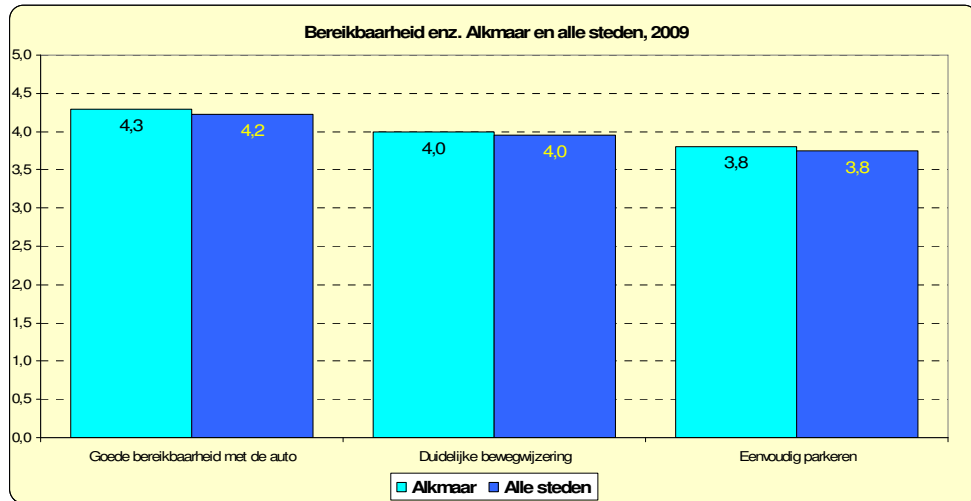

Figuur 8

Voor alle bezoeken waarbij men aangegeven heeft dat *winkelen voor plezier* de belangrijkste activiteit was, heeft in Alkmaar 4% op zondag plaatsgevonden. Vergelijken met de meeste andere onderzochte steden is dit relatief weinig.

Bereikbaarheid

Op een vijfpuntschaal scoort Alkmaar voor bereikbaarheid per auto, de bewegwijzering en het gemak waarmee geparkeerd kan worden vrijwel hetzelfde als het gemiddelde van alle onderzochte steden, zie Figuur 9. Dit oordeel is goed tot ruim voldoende.

Figuur 9

Ter vergelijking: de laagste score voor goede bereikbaarheid is 3,6 (Amsterdam en Utrecht), de hoogste score is 4,7 (Helmond).

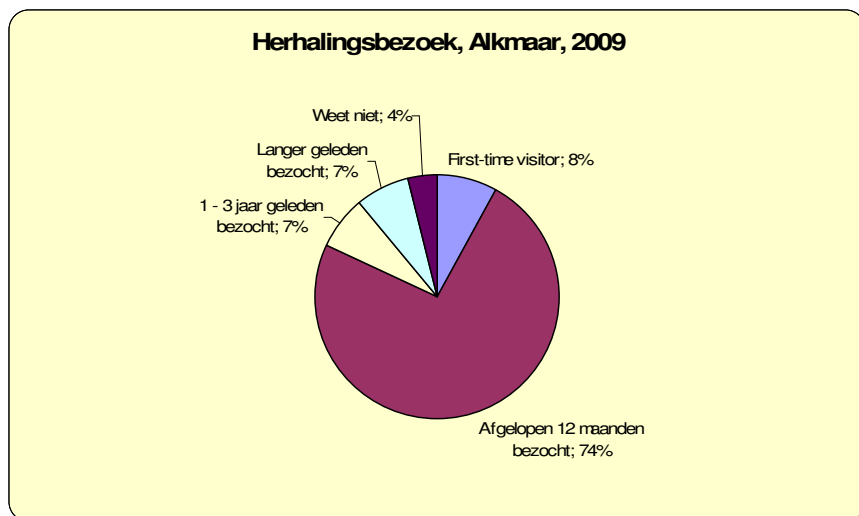
De laagste score voor duidelijke bewegwijzering is 3,5 (Amsterdam), de hoogste is 4,5 (Helmond).

De laagste score voor eenvoudig parkeren is 3,0 (Amsterdam), de hoogste is 4,3 (Helmond).

Voor deze onderwerpen zijn geen gegevens beschikbaar voor eerdere peiljaren.

Herhalingsbezoek

Driekwart (74%) van de mensen die Alkmaar hebben bezocht, hebben dat in de afgelopen 12 maanden ook al eens eerder gedaan. 8% bezoekt de stad voor het eerst, zie Figuur 10 (first-time visitor).

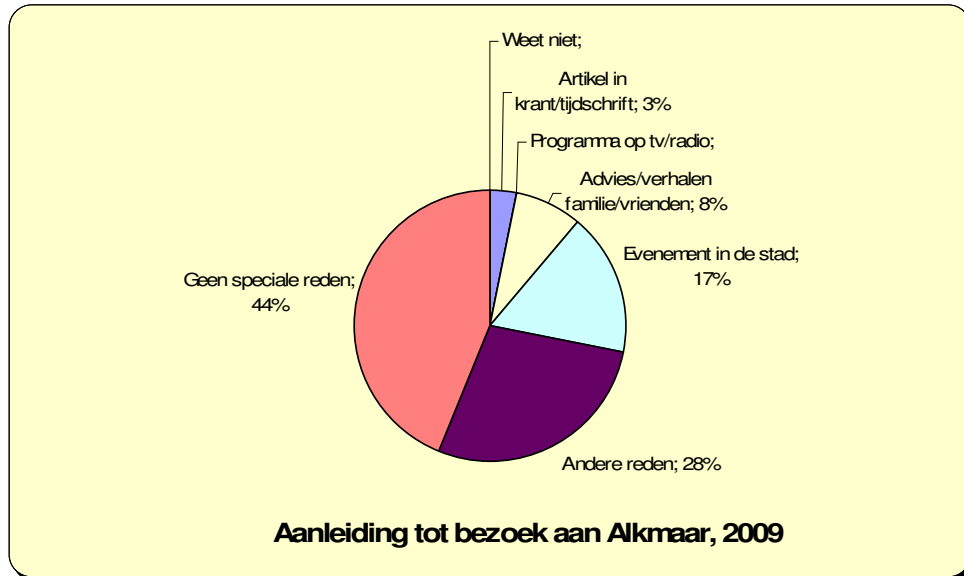

Figuur 10

Alkmaar wijkt hier niet veel af van de andere onderzochte steden.

Aanleiding tot het bezoek

Door degenen die Alkmaar voor het eerst bezochten zijn de volgende aanleidingen genoemd:

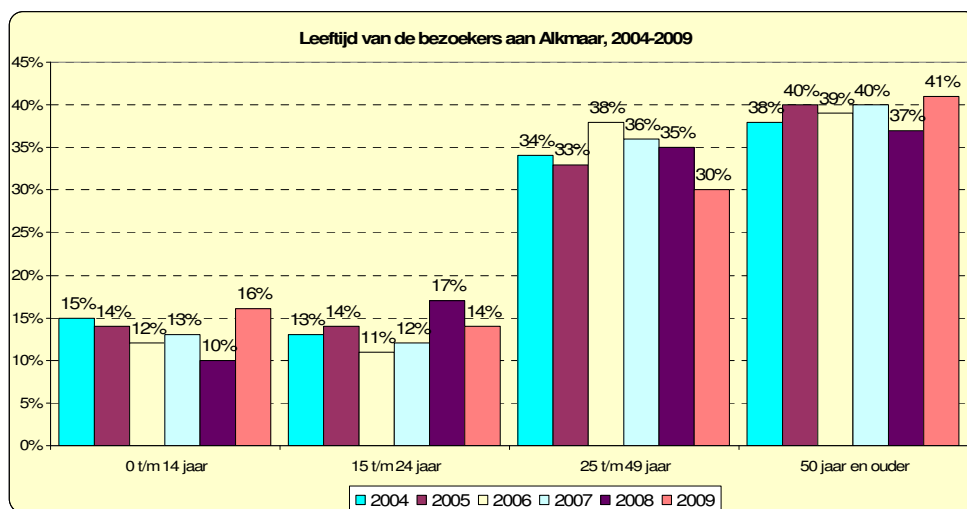
Figuur 11

Uit Figuur 11 blijkt dat voor bezoeken die voor het eerst aan Alkmaar zijn gebracht vaak geen speciale aanleiding was.

In 17% van de gevallen was een evenement in de stad de aanleiding. Vergeleken met veel andere onderzochte steden slaat Alkmaar in dit opzicht geen slecht figuur.

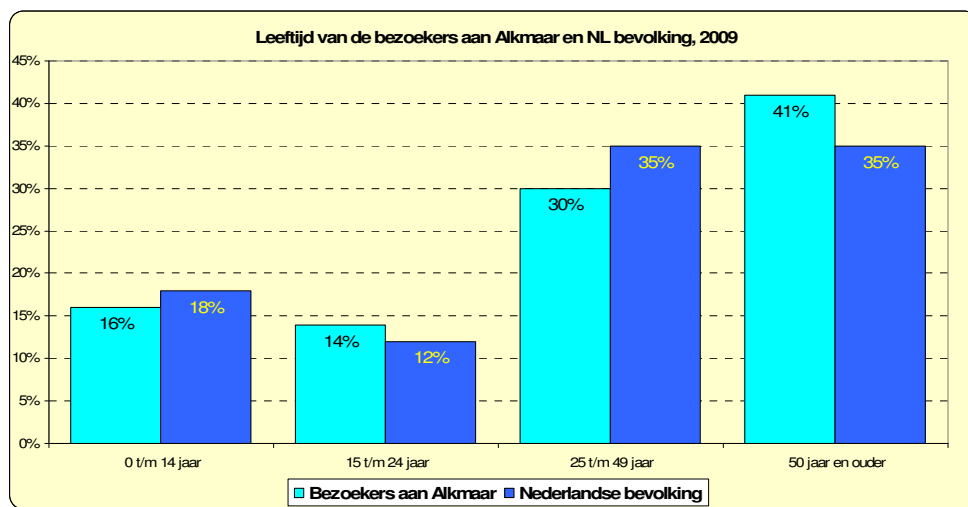
Leeftijd van de bezoekers

De leeftijdsverdeling van de bezoekers aan Alkmaar vertoont de afgelopen jaren schommelingen, zie Figuur 12. De jongeren t/m 14 jaar komen weer terug, terwijl het aandeel 25 t/m 49 jarigen al een aantal jaren een dalende lijn vertoont.

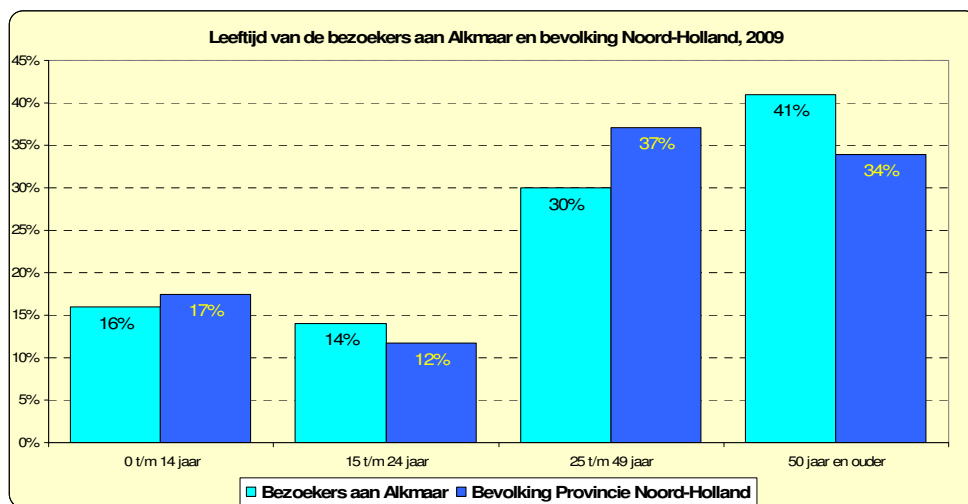
Figuur 12

In Figuur 13 is te zien dat ten opzichte van de Nederlandse bevolking er in Alkmaar, net als voor de meeste andere onderzochte steden, er een oververtegenwoordiging is van senioren en een ondervertegenwoordiging van jongeren t/m 14 jaar.

Figuur 13

In de volgende paragraaf zal blijken dat de helft van de bezoekers aan Alkmaar uit de provincie Noord-Holland komt. Wanneer de leeftijdsverdeling van de bezoekers aan Alkmaar wordt vergeleken met de bevolkingsamenstelling van Noord-Holland¹¹, is de conclusie voor een deel hetzelfde: er is een oververtegenwoordiging van senioren onder de bezoekers van Alkmaar, zie Figuur 14.

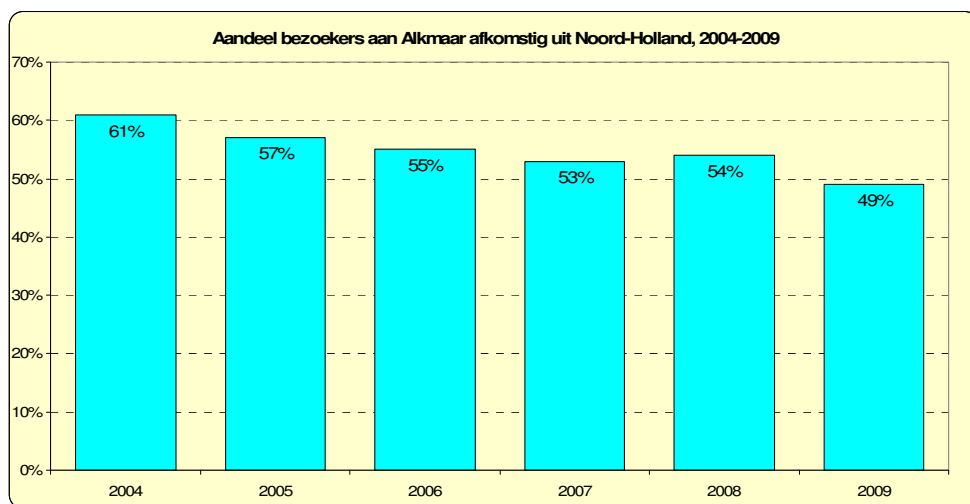

Figuur 14

¹¹ Bron: CBS, StatLine. Deze vergelijking komt niet uit het rapport van NBTC*NIPO Research.

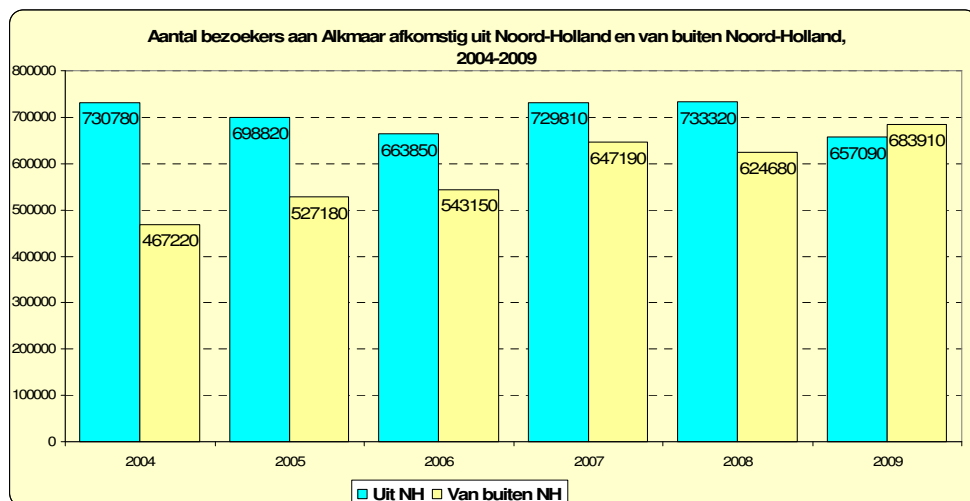
Provincie van herkomst

Van de bezoekers aan Alkmaar komt 49% uit Noord-Holland. In het recente verleden was dit aanmerkelijk meer, zie Figuur 15. Dit betekent dat het aandeel bezoekers van buiten de eigen provincie steeds groter wordt.

Figuur 15

Uitgedrukt in absolute aantallen is tussen 2004 en 2009 ook het aantal bezoekers uit de provincie Noord-Holland per saldo afgenomen en is het aantal bezoekers van buiten de provincie toegenomen, zie Figuur 16.

Figuur 16

Sociale klasse

De sociale klassen van de bezoekers van alle onderzochte steden, dus ook Alkmaar, komen grotendeels overeen met de verdeling van de Nederlandse bevolking. Dit gegeven is in 2009 voor het eerst opgenomen in het CVO.

Bijlage

Ondernomen activiteiten in Alkmaar (2009)

	<u>abs</u>	<u>%</u>
Lunchen/dineren in restaurant	1276	34
Op terrasje zitten	1086	29
Bezoek evenement	228	6
Bezoek museum	117	3
Bezoek theater/concert	98	3
Bezoek sportwedstrijd	44	1
Het maken van een stadswandeling	481	13
Bezoek aan attractie (dierentuin, attractiepark, subtropisch zwembad)	62	2
Winkelen voor plezier	2807	75
Bezoek strand	52	1
Bezoek bioscoop	36	1
Bezoek aan nachtleven/uitgaan	106	3
Bezoek wellness-, sauna-, beautycentrum	0	0
Geen van deze activiteiten	0	0
Totaal antwoorden	6612	176
Totaal bezoeken (x 1.000)	3756	100
Steekproef	1249	

In 2009 zijn de volgende steden meegenomen in het onderzoek:

Alkmaar	Dordrecht	Leiden
Almelo	Eindhoven	Maastricht
Almere	Enschede	Rotterdam
Amersfoort	Gouda	Schiedam
Amsterdam	Groningen	Tilburg
Arnhem	Haarlem	Utrecht
Breda	Helmond	Zaanstad
Delft	Hengelo	Zutphen
Den Bosch	Hoorn	Zwolle
Den Haag	Kampen	
Deventer	Leeuwarden	